

FO01ES

824001

Successió quaternària de Cala en Baster

Situació

Municipi: Sant Francesc de Formentera

Coordenades U.T.M. (31N ETRS89): X: 367648 Y: 4284862

Dificultat i duració

5 min

1 2 3

Accés

Aproximadament 2 km després de que passeu el poble de San Ferran heu de girar cap a un caminet de terra situat a l'esquerra. Com a referència prengueu les indicacions del Kiosko Lucky o el Blue Bar que es situen al camí oposat.

Heu de continuar tot recte pel camí de terra de l'esquerra fins que, a uns 615 m, heu de girar cap a l'esquerra i continuar uns 350 m fins arribar a la Cala.

Interès principal

Estratigràfic

Interès secundari

Paleontològic

Descripció de la localitat

La geologia de Formentera està conformada, bàsicament, per materials de dos intervals estratigràfics: el miocè superior (11-6 Ma) i el quaternari (2,5 Ma fins l'actualitat). Aquest darrer es divideix en dues èpoques: el pleistocè i l'holocè.

Panoràmica de Cala en Baster.

Una de les localitats més destacades pel que fa al registre geològic del pleistocè de Formentera és, sense dubte, Cala en Baster. Els penya-segats d'aquesta localitat mostren una successió estratigràfica molt ben definida i que reflecteix en els seus estrats la variació climàtica que ha patit la zona durant el darrer centenar de milers d'anys.

Esquerra: bivalve. Dreta: Rizocrecions.

Els nivells inferiors, dipositats quan l'actual penya-segat encara no estava format, corresponen a una antiga platja i contenen fòssils de bivalves. Lateralment, i dins la mateixa unitat, es pot observar com els sediments deixen de tenir fòssils marins i, per contra, presenten motlles d'arrels de plantes terrestres (rizocrecions), el que denota una zona arenosa rere la platja, on no arribaven les ones.

Després d'aquest episodi s'aprecia un canvi molt notable en la sedimentació, evidenciat per una unitat de llims de color marró fosc amb nivells de graves calcàries de diferents mides que contrasta fortament al paisatge.

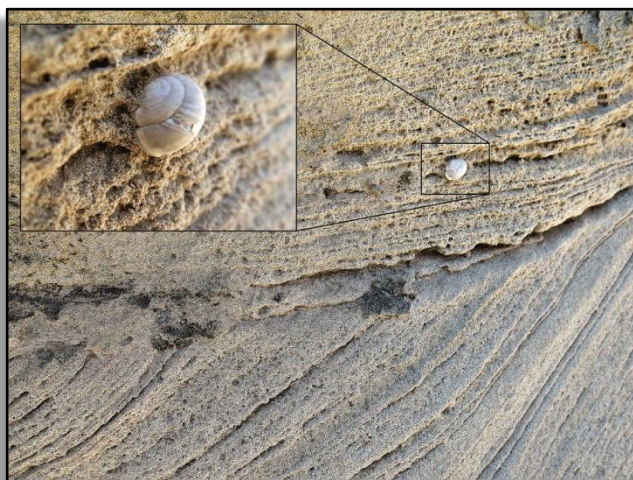
Aquesta unitat va ser causada per l'acció d'un antic torrent. El seu color es degut, principalment, a la oxidació dels minerals de ferro continguts al sediment.

En un determinat moment durant el pleistocè superior aquest dipòsit fluvial s'interromp i comença una etapa intensiva de formació de dunes, que es presenten a l'aflorament amb un color clar i la seva característica estratificació encreuada.

Esquerra: sediments fluvials i el seu contacte amb les dunes. Dreta: estratificació dunar.

Aquest canvi brusc en la deposició és producte d'una baixada del nivell de la mar, que deixà descobertes grans extensions d'arena del fons marí que posteriorment varen ser desplaçades pel vent. Litològicament constitueixen calcarenites, que corresponen amb el conegut marès.

Entre aquestes dunes fòssils, de tant en quant, es pot apreciar alguna closca fòssil de gasteròpode terrestre que va ser transportada pel vent degut a la seva lleugeresa.

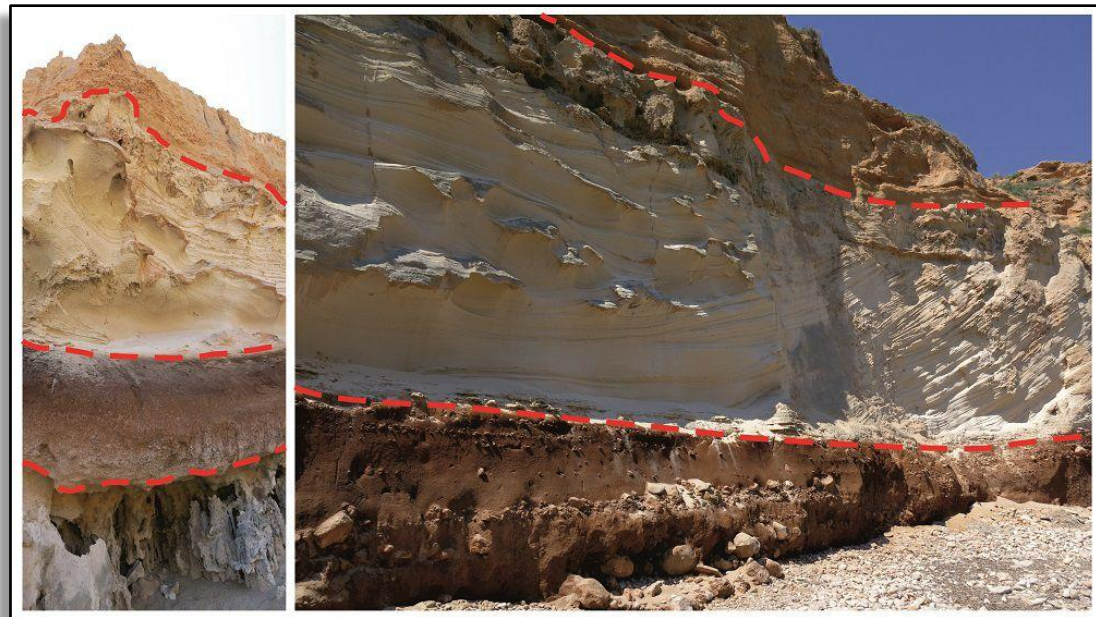
Gasteròpode terrestre preservat a una duna amb estratificació encreuada.

La darrera unitat correspon a unes dunes quaternàries mes recents formades per una barreja de sorres i llims que doten a la part superior del penya-segat d'un color ataronjat.

Aspecte de la darrera unitat de dunes.

L'acció de les pluges al talús provoca que els llims es dissolguin amb l'aigua, regalimin per les seves parets i les tenyeixin.

Penya-segat de Cala en Baster mostrant la successió estratigràfica quaternària.

Per a saber-ne més

IGME. Mapa Geológico de España. Formentera. Instituto Geológico y Minero de España. 47 pp, 2 maps.

Mata LLeonard, R. & Roig Munar, X; 2016. *Eivissa i Formentera: camins i pedres. Descoberta geològica i geomorfològica*. Axial Natura. 218 pp.

Recomanacions

Es recomana dur roba i calçat adequats. El LIG és visitable durant tot l'any. Si es visita durant l'estiu, no perdeu oportunitat de visitar alguna de les platges de l'illa.